

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

16 квітня 2015 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 41

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Державної судової адміністрації України З. Холоднюка щодо визначення статусу помічників суддів та розміру оплати праці працівників апаратів судів відповідно до Закону України "Про державну службу" (zareєстрований у Верховній Раді України 30.03.2015 за № 2490), Рада суддів України

встановила:

У Верховній Раді України 30.03.2015 за № 2490 zareєстровано проект Закону України "Про державну службу", внесений на розгляд Кабінетом Міністрів України (далі – проект Закону).

Частиною третьою статті 3 проекту Закону передбачається, що дія цього Закону не поширюється, зокрема, на помічників суддів.

Статтею 154 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" визначено статус і умови діяльності помічників суддів. Так, статус помічника судді визначається, у тому числі, Законом України "Про державну службу", тобто помічник судді є державним службовцем.

Враховуючи зазначене, пункт 3 частини третьої статті 3 проекту Закону суперечить статті 154 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та в разі прийняття проекту Закону в цілому як закон, зазначене спричинить колізію правових норм і створить суперечливість застосування таких норм на практиці.

Відповідно до пунктів 35 та 36 Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки в судах має працювати достатня кількість суддів та кваліфікований допоміжний персонал. Для попередження виникнення та зменшення надмірного робочого навантаження в судах потрібно вжити необхідних заходів для забезпечення незалежності судової влади, щоб передати вирішення несудових питань іншим особам із відповідною кваліфікацією.

Як зазначила Консультативна рада європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи в пункті 31 свого Висновку № 6 (2004) щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів, "забезпечення правосуддя включає не лише роботу суддів та інших представників юридичних професій; воно охоплює великий обсяг діяльності, яка здійснюється в межах судових установ державними службовцями та громадянами. Робота судової системи значною мірою залежить від судової інфраструктури (приміщення, обладнання, допоміжний персонал тощо)".

Згідно зі статтею 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється шляхом поділу її на законодавчу, виконавчу та судову. Суддя відповідно до зазначеної норми Конституції України та Закону України "Про судоустрій і статус суддів" є носієм судової влади, тобто особою, яка здійснює державну владу.

Помічник судді, що також передбачено Законом України "Про судоустрій і статус суддів", здійснює ті функції, які з огляду на статтю 154 цього закону покликані сприяти в реалізації суддею своїх обов'язків, передбачених Конституцією та законами України. Таким чином, обсяг і характер роботи помічника судді не може виходити за межі реалізації суддею державної влади шляхом здійснення ним правосуддя.

Крім того, до обов'язків державного службовця, передбачених статтею 8 проекту Закону, належить запобігання виникненню конфлікту інтересів під час проходження державної служби (пункт 11 частини першої статті 8 проекту Закону). Ненадання статусу державних службовців помічникам суддів, як це передбачено пунктом 9 частини третьої статті 3 проекту Закону, призведе також до того, що дія Закону України "Про запобігання корупції" не поширюватиметься на цю категорію осіб і дозволить їм уникати, зокрема, обов'язку, передбаченого пунктом 11 частини першої статті 8 проекту Закону, що не можна визнати правильним. Відсутність спеціального закону, яким би передбачався статус таких осіб, призведе не тільки до зниження ефективності дії Закону України "Про запобігання корупції", а й до повної відсутності законодавчих норм, якими б визначався правовий статус помічника судді.

З урахуванням зазначеного, законодавча пропозиція щодо виведення зі сфери дії Закону України "Про державну службу" помічників суддів є необґрунтованою. Надання помічникам суддів статусу державного службовця з огляду на виконувану ними роботу, яка за своїм змістом не виходить і не може виходити за рамки здійснення судом правосуддя, відповідатиме змісту державної служби, визначеному в статті 1 цього проекту Закону.

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" розмір посадового окладу працівника апарату суду, посада якого віднесена до шостої категорії посад

державних службовців, установлюється в розмірі 30 відсотків посадового окладу судді місцевого суду. Посадові оклади працівників апарату суду, посади яких віднесені до кожної наступної категорії посад державних службовців, установлюються з коефіцієнтом 1,3 пропорційно посадовим окладам працівників апарату суду, посади яких віднесені до попередньої категорії посад державних службовців.

Зазначену норму чинного Закону України "Про судоустрій і статус суддів" підпунктом 7 пункту 4 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" проекту Закону пропонується виключити, що суперечить статті 22 Конституції України, оскільки таким чином може бути суттєво зменшено належний рівень оплати праці працівників апарату суду.

Так, статтею 22 Конституції України передбачено недопущення звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів. Аналогічна позиція викладена в статті 64 Конституції України, відповідно до якої конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Випадки обмеження та звуження змісту й обсягу прав і свобод людини неодноразово були предметом розгляду Конституційного Суду України. Так, у Рішенні Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 встановлено, що звуження змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. У традиційному розумінні діяльності визначальними поняття змісту прав людини є умови й засоби, які становлять можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування та розвитку. Обсяг прав людини – це їх сутнісна властивість, виражена кількісними показниками можливостей людини, які відображені відповідними правами, що не є однорідними та загальними. Загальновизнаним є правило, згідно з яким сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена (абзац четвертий пункту 5.2 мотивувальної частини зазначеного Рішення Конституційного Суду України).

Враховуючи зазначене, категорично неприпустимим та таким, що порушує гарантовані Конституцією України права працівників апаратів судів, є виключення підпунктом 7 пункту 4 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" проекту Закону абзацу другої частини першої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

На підставі викладеного Рада суддів України

в и р і ш и л а :

1. Інформацію Голови Державної судової адміністрації України З. Холоднюка щодо визначення статусу помічників суддів та розміру оплати праці працівників апаратів судів відповідно до Закону України "Про державну службу" (zareestrovаний у Верховній Раді України 30.03.2015 за № 2490) узяти до відома.

2. Доручити голові Ради суддів України звернутись до Голови Верховної Ради України з пропозицією щодо внесення змін до проекту Закону України "Про державну службу" (zareestrovaniy u Verkhovniy Radi Ukraini 30.03.2015 za № 2490):

до пункту 3 частини третьої статті 3 шляхом виключення слів "помічників суддів";

до пункту 4 розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" шляхом виключення підпункту 7.

**Голова
Ради суддів України**

В. Сімоненко